

Н. В. Попович-Кузнецова

Європа

ЄВРОПА – частина світу, західна частина материка [Євразія](#). Площа 10,2 млн км². Лежить у Пн. півкулі, омивається Атлантичним океаном (на Зх.) і його морями (Північним, Балтійським – у центральній частині, Середземноморським, Чорним і Азовським – на Пд.), Північно-Льодовитим океаном і його морями (Норвезьким, Баренцевим, Білим, Карським) – на Пн. Станом на 2018, населення – 746,4 млн осіб (станом на 2009 було 830,4 млн). Умовна континентальна межа між [Азією](#) та Є. проходить Східним Уралом і берегом Каспійського моря. Від [Африки](#) відокремлена Гібралтарською протокою і Середземним морем. Є. належить провідне місце серед усіх частин світу за ступенем розчленованості берегової лінії. 1/4 площі Є. займають півострови, серед яких найбільші – Скандинавський, Ютландія, Кольський, Канін, Бретань, Піренейський, Апеннінський, Балканський, Кримський. На території Є. – безліч островів та архіпелагів загальною площею бл. 730 тис. км², зокрема Ісландія, Фарерські, Британські острови, Корсика, Сардинія, Сицилія, Крит, Нова Земля, Земля Франца-Йосифа, Шпіцберген.

Основні великі фізико-географічні райони: Східна Європа (Східноєвропейська рівнина, Урал, Кримські гори), Ісландія, Північна Європа (Феноскандія), Середня Європа (Британські острови, Середньоєвропейська рівнина, Центральноевропейське середньогір'я, Альпійсько-Карпатська гірська країна), Південна Європа, або Європейське Середземномор'я (Піренейський, Апеннінський, Балканський півострови). Переважають рівнинні форми рельєфу. Більшу частину території Східної Європи займає Східноєвропейська рівнина, Західної – Середньоєвропейська рівнина. З Пн. Зх., Сх. і Пд. рівнини обмежені гірськими системами. Найвища точка Європи – г. Монблан (4807 м, Альпи).

Клімат переважно помірний, на Зх. – океанічний, на Сх. – континентальний, на Пн. – субарктичний і арктичний, на Пд. – середземноморський. Посушливість клімату зростає з Пн. Зх. на Пд. Сх. Головні річки – Волга (найбільша в Європі), [Дунай](#), [Дніпро](#), [Дон](#), [Дністер](#), Печора, Північна Двіна, Рейн, Вісла, Ельба, Рона, Сена, Луара, Тахо. Найбільші озера: Ладозьке, Онезьке, Венерн, Веттерн, Інарі, Імандра. На кордоні з Азією лежить найбільше безстічне озеро світу – Каспійське море. Природні пояси: від арктичних пустель на

островах Північно-Льодовитого океану до субтропічних середземноморських лісів та напівпустель. Є. була колискою багатьох стародавніх цивілізацій (див. [Європейська цивілізація](#)).

На території сучасної Є. існує (повністю або частково) 46 [держав](#) (2007), зокрема й Україна. Українці живуть фактично у всіх європейських країнах. Найчисельнішими нині є українські діаспори Італії, Іспанії, Португалії. 1992 на території Європи виникло міжнародне політико-економічне об'єднання європейських держав – [Європейський Союз](#).

Бібліографічний опис:

Європа / Н. В. Попович-Кузнецова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-17368>. – Останнє поновлення : 8 черв. 2023.

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).